

Індуїзм !

- стародавня національна релігія, корені якої ведуть до [ведичної цивілізації](#).

Напрямки індуїзму

- В індуїзмі не існує загальної, центральної доктрини, авторитетної для всіх [напрямків індуїзму](#), а багато хто з послідовників індуїзму взагалі не вважають, що належать до якого-небудь певного напрямку.^[19] Вчені, однак, виділяють в сучасному індуїзмі чотири основні традиції:
- [Вайшнавiзм](#)
- [Шиваїзм](#)
- [Шактизм](#)
- [Смартизм](#)

Поняття Бога в індуїзмі

Послідовники [монотеїстичної](#) традиції [вайшнавїзму](#), які складають близько 70% від загальної кількості [індусів](#), поклоняються [Вішну](#) та його [аватарам](#), таким, як [Крішна](#) та [Рама](#). Індуїзм є комбінацією найрізноманітніших філософських систем і вірувань, заснованих на [монотеїзмі](#), [політеїзмі](#),^[21] [панентеїзмі](#), [пантеїзмі](#), [монізмі](#) та [атеїзмі](#). Іноді індуїзм відносять до [генотеїзму](#) (поклоніння одному Богу, і у те ж час прийняття існування інших богів), однак, використання будь-якого подібного терміна є надмірним спрощенням складної та різноманітної системи вірувань індуїзму

Чоловічі та жіночі аспекти Бога

- Одні традиції в індуїзмі поклоняються Богові в Його нейтральній, безособистісній формі, як [Брахману](#) (сам термін «Брахман» на санскриті — слово середнього роду), тоді, як інші напрямки індуїзму представляють Бога, який має чоловічу та жіночу іпостась, і навіть розглядають жіночу іпостась Бога, як джерело чоловічої.

Діви та аватари!

- У [святих писаннях](#) [індуїзму](#) описуються небесні істоти, називані діви («що світні», «що блищать»), що можна перекласти на українську мову, як «боги» або точніше «напівбоги». ^[35] Діви є невід'ємною частиною індуїстської культури — їх зображують у [мистецтві](#), [архітектурі](#), [іконографії](#), вони описуються в різних історіях, особливо в індійській епічній поезії і [Пуранах](#). Діви, однак, є слугами [Ішвари](#), Верховного Особистісного Бога, якому багато індусів поклоняються в одній з Його іпостасей як своєму ішта-девате або обраному ідеалу; ^{[36][37]} причому цей вибір ґрунтується на особистих перевагах кожного індуса, а також на регіональних і сімейних традиціях поклоніння

Йога!

- Незалежно від того, яка кінцева мета життя для індуса, існує кілька методів йоги, які були дані мудрецьми для досягнення цієї мети. Того, хто займається йогою, називають йогомом. До текстів, в яких описуються різні види йоги, ставлять [«Бгагавад-Гіту»](#), [«Йога-сутра»](#), [«Хатга-йога-прадіпіка»](#), а також Упанішади.
- До різновидів [йоги](#), слідуючи яким можливо досягти вищої духовної досконалості (мокші, самадхі або нірвани), ставляться:
 - [Бгакті-йога](#) — шлях любові та відданості Богу^[52]
 - [Карма-йога](#) — шлях правильних дій^[52]
 - [Раджа-йога](#) — шлях медитації^[52]
 - [Джняна-йога](#) — шлях знання або мудрості^[52]
- Людина може слідувати одному із цих шляхів або декільком, залежно від нього або її схильностей і розуміння. Традиції [бгакті](#) вчать тому, що для більшості людей бхакті є єдиним практичним шляхом для досягнення духовної досконалості в справжню епоху [Калі Юга](#). Практика одного виду йоги не виключає можливість практикувати також й інші. Наприклад, прийнято вважати, що практика гьяна-йоги неодмінно приводить до чистої любові до Бога, яка є основною метою бгакті-йоги, і навпаки.^[53] Інші, котрі практикують глибоку медитацію (таку як у раджа-йозі) повинні також прямо або побічно дотримуватись основних принципів карма-йоги, гьяна-йоги і бгакті-йоги

Обряди!

- Більшість індусів беруть участь в релігійних обрядах щодня.^[78] Багато індусів також проводять релігійні обряди у себе вдома.^[79] Індуси здійснюють такі щоденні ритуали:
- **Пуджа** на сході сонця після прийняття омовіння, або в кінці дня. Цей обряд зазвичай відбувається в сімейному храмі або домашньому вівтарі і складається з піднесення мурті запаленої лампи, пахощів і харчів, які після піднесення вважаються **прасадом**.
- Читання різних **святенних писань**.
- **Бгаджана** або **кіртана** — обряд оспівування молитов, ма релігійних пісень.
- Різні види **медитації**, такі як читання мантр на вервиці **«джапа-мала»**, — ритуал, який називається **«джапа»**.^[79]
- Мантри і молитви, своїм змістом, звуком і способом повторення допомагають зосередити розум на духовному рівні або висловити свою відданість Богу або **девам**. Велику роль у індіїстському релігійному житті відіграє ритуальне повторення або оспівування мантр. Воно може здійснюватися індивідуально як **джапа** (повторення мантр на вервиці), або проводиться в групі — практика, яка називається **кіртана** або **бгаджана**. Для багатьох індусів ці практики є основою духовного життя.

Індуїзм сьогодні

- Сьогоднішні індуїсти — це, по суті справи, ті, хто слідує принципам ведичної культури, а релігія Вед (індуїзм) за кількістю послідовників посідає третє місце у світі (після [ісламу](#) й [християнства](#)).
- Першоджерелом індійської дгарми (релігії) визнаються Веди. Згідно з дгармасутрою Гаутама (1, 1-2), «джерелом дгарми є Веда, а традиція і звичай притаманні знаючим їй». Інші дгармасутри і смриті дотримуються тієї ж самої думки (Апастамба, 1,1,1-2, Васіштга, 1,4-5). Уважне вивчення Вед приводить нас до того ж самого висновку.
- Враховуючи все вищесказане, можна сказати, що Веди збереглись в Індії в первинній чистоті як наука про Бога ([філософія](#) й [релігія](#)). А в Україні вони залишились у вигляді казок та міфів. Пам'ятники давньої ведичної культури до сих пір збереглись в Індії і є живим свідченням колишньої величі цієї культури.
- В Україні за державною статистикою [\[2\]](#) налічується 37 релігійних громад Товариства Свідомості Крішни (відгалуження Вайшнавизму, одного з напрямків індуїзму). Існує інтернет-портал [Світ Харе Крішна](#).